

רע"פ 6716/17 - רונן מירץ נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

רע"פ 6716/17

לפני: כבוד השופט ד' מינץ

ה המבקש: רונן מירץ

נ ג ז

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק דיןו של בית המשפט המחויז בתל אביב-יפו (השופטים ד' ברלינר, ש' יניב ו-ד'
חסדי), מיום 5.7.2017, בע"פ 38835-08-16, בCKET

בשם המבקש: עו"ד דוד גולן
בשם המשיבה: עו"ד עילית מידן

החלטה

הבקשה שבכותרת הועברה זה עתה לטיפול.

1. במסגרת הבקשה מתבקש רשות ערעור על פסק דיןו של בית המשפט המחויז בתל אביב-יפו (כב'

עמוד 1

© verdicts.co.il - כל הזכויות שמורות לאתר פסק דין

השופטים: ד' ברלינר, ש' יניב, ו-ד' חסדי), מיום 5.7.2017 בע"פ 38835-08-16, בו נדחה ערעורו של המבוקש על פסק דין של בית משפט השלום לתעבורה בתל אביב-יפו (כב' השופט ד' רוד) בגם"ר 2505-11-13, בגין הורשע המבוקש בעבירה של גרם מוות בירושלים, עבירה לפי סעיף 304 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין), יחד עם סעיפים 40 ו-64 לפקודת התעבורה [נוסח חדש], התשכ"א-1961 (להלן: פקודת התעבורה).

במסגרת גזר הדין הושטו על המבוקש 10 חודשי מאסר בפועל, מאסר מותנה לתקופה של שנה אם יעבור עבירה לפי סעיף 304 לחוק העונשין או עבירה של נהיגה בזמן פסילה בתוך 3 שנים מיום גזר הדין; וכן עונשי פסילה בפועל בתנאים שפורטו בגזר הדין.

הרקע לבקשה

2. ביום 13.11.2013 הגיע המשיבה נגד המבוקש כתוב אישום לבית משפט השלום בו נטען כי ביום 25.8.2013 בשעה 14:30 Uhr, המבוקש נהג במשאית (להלן: המשאית) בכיביש 4, מכיוון צפון לדרום. לצדו של המבוקש, ישב המנוח יוסף סעד ז"ל (להלן: המנוח). באותו שעה נהג נאג'י סאלח (להלן: סאלח) ברכבת מסוג פורד, אשר נסע לפניה המשאית (להלן: הרכב). המשאית והרכב נסעו בנתיב הימני בכיביש בעל שלושה נתיבים שמימיינו מעקה בטיחות העשויה מבטון. במהלך הנסיעה, המבוקש לא שמר מרחק מהרכב שנסע לפניו, לא נהג בზירות בהתאם לתנאי הדרך וה坦נוועה, ופגע בעוצמה עם חלקה הימני הקדמי של המשאית בחלקו האחורי השמאלי של הרכב וגרם לתאונת התאונה מהותנה המנוח נפטר במקום, הרכב בו סאלח נהג נהדף ימינה, התנגש עם דופן ימין במעקה הבטיחות שבצד הכביש ונדחף קדימה עד שנעצר. כתוצאה לכך, סאלח נחבל והרכב נזקק. נטען כי המבוקש גרם בירושלים למוות של המנוח. למבוקש יוחסו ביצוען של העבירות המפורטות לעיל.

3. ביום 3.1.2016, לאחר שמייעת ראיות, הרשע בית משפט השלום את המבוקש במiosis לו בכתב האישום. במסגרת הכרעת הדין נקבע, בין היתר, כי התאונה התרחשה בכיביש תקין ושיר כאשר תנאי הראות היו טובים. נקבע כי בנסיבות אלה: "הנטל הטקטי להבאת ראיות המפריכות את החזקה העובדתית" עובר אל כתפיו של המבוקש (עמ' 22 להכרעת הדין). בית המשפט הוסיף וקבע כי המבוקש לא עמד בנTEL המוטל עליו ליתן הסבר סביר לגבי אופן ארוע התאונה, וכי "במקרה דנן הוכחה באופן פוזיטיבי רשלנותו של הנאשם...". (עמ' 23 להכרעת הדין).

4. ביום 30.3.2016 שירת המבחן הגיע תסקירות בעניינו של המבוקש בו הומלץ על ענישה ממשמעותית וקונקרטיבית של מאסר לרצוי בדרך של עבודות שירות לצד הטלת צו מבחן למשך שנה. אלא שביום 7.7.2016 בית המשפט, לאחר שמייעת טיעוני בא-כח הצדדים לעונש, השיט בית המשפט על המבוקש את העונשים הנזכרים לעיל.

5. ביום 16.8.2016 הגיע המבוקש לבית המשפט המחוזי ערעור על פסק דין של בית משפט השלום. במסגרת הערעור נטען כי נוכח תיקונה ביום 4.8.2016 של הגדרת הרשלנות בסעיף 21(א)(2) לחוק העונשין, ובහינתן העובדה שהתיקון נכנס לתקופו לפני שמייעת הערעור, יש לראות את התקיק כחול גם על עניינו של המבוקש, שכן הוא, לשיטתו, מקל עימו. המבוקש ערער עוד על חומרת העונש שהושת עליו וטען כי הוא אינו נותן משקל הולם לניסיונו האישיות ולרשنته התורמת הנטענת של סאלח לתאונה.

6. ביום 5.7.2017 דחה בית המשפט המחויז את הערעור על שני חלקיו. נקבע כי ממצאיו של בית משפט השלום מעוגנים היטב בחומר הראייה. נקבע גם, כי הגדרת רשלנותו של הנאשם כרשנותה חמורה, בנסיבות העניין, הינה נכונה ורואה, וכי אין מקום להתערב בהכרעת הדיון. בית המשפט יצא מנוקודת הנחיה שהתיקון לחוק העונשין אכן רלבנטי לעניינו של הנאשם, גם שהוא נכנס לתוקפו לאחר מתן פסק הדין. אלא שעל אף האמור, נפסק כי בנסיבות העניין אין בכך כדי לשנות את התוצאה. כן נקבע כי הנאשם אישר שתשומת לבו לא הייתה מזוכחת בנסיבות על הנסיבות והוא הסיט את מבטו לעבר חברו וצחק עמו, דבר השיקול כמעט להזדהה בנטילת סיכון בלתי סביר. הנאשם לא שמר מרחק מספיק מהרכבו שלפניו, לא שם לב לתנועה בכיוון נסיעתו ובכך נגף ברשלנות ובחוסר תשומת לב מספקת לאפשרות שחוי אדם יפגעו. הסטת מבטו של הנאשם שלא לצרכי נהגה, שהביאה לכך שהופתע כשיגלה את רכבו של המנוח, מהוועה נטילת סיכון בלתי סביר. בית המשפט המחויז גם דחה את הערעור על גזר הדין בקובע כי העונש שהושת על הנאשם הינו מידתי ורואי ואין מקום להתערב בו.

מכאן הבקשה שלפני.

טענות הצדדים

7. לטענת הנאשם, שגה בית המשפט המחויז בקביעותו לעניין תיקון לחוק העונשין, ובפרט, היקף המשוג "סיכון בלתי סביר" האמור בו והשלכותיו על עניינו. היה על בית המשפט המחויז לבחון את כלל נסיבותו של תיקון ומהותו שיש לקבוע מבחןים ראויים לבחינת המשוג נטילת "סיכון בלתי סביר". עוד טוען כי לא היה מקום לקבוע בנסיבות העניין כי הנאשם נטל סיכון בלתי סביר להתרחשות התוצאה, וכי הדבר לא הוכח מעבר לספק סביר. רשלנותו התרמת הנטענת של סאלח שנג ברכב, אשר לשיטת הנאשם "בלם בלימת חירום במרקזו של כביש ראשי בו המהירות המותרת הינה 90 קמ"ש" (פסקה 36 לבקשתה), השפיעה על אופן התרחשות התאוננה ומצדיקה, לכל הפחות, הקלה בעונשו. על כן, קיימת הצדקה בנסיבות העניין להסתפק בעונש מסר לרצוי בדרך של עבודות שירות, עונש אשר ניתן גם משקל הולם לנסיבותו האישיות ולמצבו המשפטי.

8. מנגד, המשיבה טענה כי דין הבקשה להידוחות. לשיטתה, הבקשה אינה מעוררת שאלה משפטית או ציבורית החורגת מעניינו הפרטני של הנאשם. בית המשפט המחויז בחר את עניינו של הנאשם לאור תיקון לחוק העונשין וקבע כי רשלנותו של הנאשם הינה חמורה ונלמדת מהראיות שהונחו לפני בית משפט השלום, אשר אין הצדקה להתערב בהן. לפיכך, בית המשפט המחויז לא נדרש לשאלת הכללית שהמבחן העלה בוגע לקביעת מבחן לצורך בחינת נטילת סיכון בלתי סביר לפי התקון. המשיבה הוסיפה כי גם אין הצדקה להתערב בעונשו של הנאשם אשר לשיטתה עולה בקנה אחד עם רמת הענישה המקובלת בעבירות מסווג שבו ה הנאשם הורשע.

דין והכרעה

9. לאחר עיון בבקשתה, בחומר שצורך לה, ובתגובה המשיב, הגיעו לככל מסקנה כי דין הבקשה להידוחות.

10. הלכה היא כי רשות ערעור "בגלו שלishi" תינתן רק במקרים שבהם מטעורה שאלה בעלת חשיבות משפטית החורגת מעניינים של הצדדים הישרים להליך, או במקרים שמתגלגה בהם אי צדק בולט, או מטעורר חשש כי נגרם לבקשת עיות דין (ראו: רע"פ 6487/12 דבר נ' מדינת ישראל (15.7.2013); רע"פ 5986/17 הפטר נ' מדינת ישראל (27.7.2017)). אלא שעוניינו של המבקש ממוקד בעיקרו בישום הדיון על עניינו הפרטני והוא אינו מעורר בנסיבות הקונקרטיות שאליה בעלת חשיבות משפטית כללית. אף לא מצאתי כי לבקשת נגרם עיות דין או אי צדק חמור. די בכך כדי לדוחות את הבקשה.

11. אך מעבר לדרוש, אף לגופם של דברים דין הבקשה להידחות. סעיף 21(א)(2) לחוק העונשין קבע, בנוסחו קודם לתיקון 126 לחוק העונשין, כר:

"21. (א) רשלנות – אי מודעות לטיב המעשה, לקיום הנسبות או לאפשרות הגרימה לתוכאות המעשה, הנמנים עם פרטי העבירה, כאשרם מן היישוב יכול היה, בנסיבות העניין, להיות מודע לאותו פרט, בלבד –
(1) שלענין הפרטים הנוגעים הייתה לפחות רשלנות כאמור;
(2) שאפשרות גרים התוצאה לא הייתה בגין הסיכון הסביר.
(ב) רשלנות יכול שתיקבע כיסוד נפשי מספיק רק לעבירה שאינה מסווג פשע"
(ההדגשה שלי – ד.מ.).

12. ביום 4.8.2016, נכנס לתקפו תיקון 126 לחוק העונשין, אשר תיקן את סעיף 21(א)(2) לחוק העונשין הנ"ל (ס"ח תשע"ז מס' 2571, מיום 4.8.2016 עמ' 01140), אשר קבע בנוסחו היום כר:

"21. (א) רשלנות – אי מודעות לטיב המעשה, לקיום הנسبות או לאפשרות הגרימה לתוכאות המעשה, הנמנים עם פרטי העבירה, כאשרם מן היישוב יכול היה, בנסיבות העניין, להיות מודע לאותו פרט, בלבד –
(1) שלענין הפרטים הנוגעים הייתה לפחות רשלנות כאמור;
(2) שבعبارة שעם פרטיה נמנית תוצאה שנגמרת על ידי המעשה או סכנה העולוה להיגרם בשלו – העosaה נטל סיכון בלתי סביר להתרחשות התוצאה או לגרימת הסכנה כאמור.
(ב) רשלנות יכול שתיקבע כיסוד נפשי מספיק רק לעבירה שאינה מסווג פשע"
(ההדגשה שלי – ד.מ.).

בדברי ההסביר לתיקון 126 לחוק העונשין נאמר, בין היתר, כר:

"מציע לתקן את סעיף 21 לחוק בשני עניינים מרכזיים: ראשית, מוצע לנוכח את התנאי של יצירת סיכון בלתי סביר כתנאי לקיומה של הרשלנות, הקבוע בסעיף 21(א)(2) לחוק, על דרך החיבור. התנאי האמור, המנוסח היום על דרך השיליה, נקבע בחוק העונשין (תיקון מס' 39)(חלק מקדמי וחלק כללי), התשנ"ד-1994) (ס"ח התשנ"ד,

עמ' 348), אך לא קיבל ביטוי מספיק בישומו של סעיף 21 לחוק בידי בתי המשפט. התקoon המוצע נועד להציגו תנאי זה, כדי להביא לשינוי הרף הנורומי בי הקרים, באופן שהאחריות ברשותנות תוטל רק במצבים שבהם דבק בתנהגות העולה אשם חמור יותר מצדיק נקיטת הליכים פליליים. שנית, מוצע לקבוע במפורש שהתנאי האמור של יצירת סיכון בלתי סביר יכול גם על עבירות התנהגות, ולא רק על עבירות תוכאה..." (ראו: ה"ח הממשלה, תשע"ז מס' 166, בעמ' 168; ההדגשה שלי – ד.מ.).

13. בנסיבות דנן, חurf העובדה שיתכננו היבטים שטוענים ליבור בעניין התקoon ופרשנותו הראואה, בהתחשב בקביעתו העובדתית של בית המשפט המחויז לפיה רשותנותו של המבוקש הינה רשותה חמורה העולה לכלל נטילת סיכון להתרחשות התוצאה (פסקה 34 לפסק הדיון), וכי התנהגות המבוקש נכנסתו לגדרו של סעיף 21(א)(2) לחוק העונשין כנוסחו היום, לא מצאת טעם מספק להטערב בהרשעתו של המבוקש, וממילא לא ראוי ליתן רשות ערעור בשאלות הכלליות שהועלו בכללו (וראו: רע"פ 4522/13 נעיסי נ' מדינת ישראל (16.7.2013); והשו: רע"פ 9054/16 עיסא נ' מדינת ישראל (23.11.2017) (בו החלטת בית המשפט של ערעור ניתנה לפני כניסה התקoon לתוקף ולא נדונה שאלת השלכויות)).

14. הנה כי כן, בית המשפט המחויז היה מוכן כאמור "לצאת מנוקודת הנחה שהתקoon אכן ישם על התקoon הנוכחי, הגם שנכנס לתוכפו לאחר מתן פסק הדיון" (פסקה 16 לפסק הדיון). בהתאם, בית המשפט בוחן את השאלה האם נהיגתו של המבוקש משקפת נטילת סיכון בלתי סביר להתרחשות התאונה, והשיב על שאלה זו בחיווב (פיסקאות 20, 2-34 לפסק הדיון). נקבע כי מצוי בית משפט השלום מעוגנים היטב בחומר הראיות (פסקה 21 לפסק הדיון). בהקשר לכך ראוי להפנות לקביעות העובדה והמהימנות הבאות של הערכאות הקודמות:

(א) בית משפט השלום קבע כי ככלל: "עדותם של הנאים הייתה חמקמקה, תוך שימוש מוגבר בסיגרים, כגון: أولى, יכול להיות, לא זוכר, הכל יכול להיות..." (עמ' 21 להכרעת הדיון). בית משפט השלום לא נתן אמון בגרסת ההגנה לפיה רכב גבוה נסע לפני המבוקש, והוסיף כי גם בנסיבות שכאלו אין הדבר פוטר את המבוקש מהחירויות לתאונת (עמ' 20 להכרעת הדיון).

(ב) בית משפט השלום פסק כי המבוקש נהג בחשור תשומת לב תוך הסתת מבטו ימינה, וכי הוא הבחן ברכב רק כשהיה במרקח קצר מאחריו (עמ' 22 להכרעת הדיון). נפסק כי המבוקש לא שמר מරחך מהרכב שלפניו כנדersh לפי תקנה 49 לתקנות התעבורה, התשכ"א-1961, וכי לו המבוקש היה מב Hin ברכב ושומר על מרחך שיאפשר לו לעצור – התאונת הייתה נמנעת (פסקה 32 לפסק דין של בית המשפט המחויז). עוד נקבע בהקשר זה כי העובדה שהմבוקש העיד כי תשומת לבו לא הייתה ממוקדת במעשה על הכביש, והוא הסיט מבטו לעבר חברו וצחק עמו, שקולה כמעט להודיעו בנטילת סיכון בלתי סביר (פסקה 35 לפסק הדיון).

(ג) התאונת התרחשה בכביש תקין ושר, כאשר תנאי הראות היו טובים (עמ' 22 להכרעת הדיון).

15. בסיכון הדברים, בית המשפט המחויז קבע כי מדובר בנסיבות העניין ברשנות חמורה העולה לכל נטילת סיכון להתרחשות התוצאה וمبرשת את אשמת המבוקש במיוחס לו מעבר לספק סביר, וכך נפסק:

"בגזר הדין הגדר ביהם"ש את רשלנותו של המבוקש [המבחן – ד.מ.] כרשנות חמורה ונראה לנו כי ההגדירה נכונה וראוייה. אבוי לנו אם נשלים עם נהיגה בכיביש, שבה ללא סיבה כלשהי ביום בהיר ובראות טוביה לא מבחין נהג במה שנעשה לפניו, שכן כל גורם החוסם את ראייתו. כאמור, כפועל יוצא מכך לא שמר המבוקש מרחק ובסיומו של דבר פגע בעוצמה ברכב וגרר אותו למרחק לא מבוטל עד אשר נעצרו שני צלי הרכב. בכך יש לצרף את הנתונים שלא היו שניים בחלוקת: המבוקש הוא נהג מקטועי, שנגה בכל רכב גדול וכבד – משאית, הכביש הוא כביש ביןעירוני ראשי ועמוס, שמחיב תשומת לב וערנות מרבית לנעשה בו. כל אלה יחד מצביעים על רשלנות גבואה וחמורה. רשלנות גבוהה זו עליה לשיטינו לכל נטילת סיכון להתרחשות התוצאה" (פסקה 34 לפסק הדין, ההדגשה אינה במקור – ד.מ.).

16. הלכה ידועה היא כי הטעבות ערכאות הערעור במצבו עובדה ומהימנות שנקבעו על ידי הערכאה הדינית תיעשו אף במקרים חריגים ומוצמצמים, לא כל שכן כאשר מדובר בערכאה הערעור ב"גלאול שלישי" (רע"פ 8276/14 עדזה נ' מדינת ישראל (15.2.2016); רע"פ 4072/17 חלפון נ' עיריית תל אביב (13.6.2017)). עניינו של המבוקש אינו בא אפילו בגדר במקרים חריגים אלו.

17. באשר לטענות נגד חומרת העונש, נקבע כי טענות אלה אין מקומות עילה לממן רשות ערעור לפני בית משפט זה, אלא בנסיבות של סטייה ניכרת מדיניות הענישה (רע"פ 6582/09 מנור נ' מדינת ישראל (1.11.2009)). עונשו של המבוקש עולה בקנה אחד עם מדיניות הענישה הנהוגה בעבירות מהסוג בהן הוא הורשע (ראו למשל: רע"פ 1120/16 אלגרבל נ' מדינת ישראל (10.2.2016); רע"פ 5112/16 כהן נ' מדינת ישראל (4.7.2016)). אדרבה, גזר דין של בית משפט השלים הביא בחשבון את חרטתו של המבוקש ואת נסיבותו האישיות, ולפי קביעתו של בית המשפט המחויז הוא: "שקלל ואולי אף שקלל ביותר את רשלנותו של נהג הרכב, ככל שהוא תרמה להתרחשות התאונה ואמץ את כל ההנחות העובדות המטיבות עם המבוקש" (פסקה 42 לפסק הדין; עמ' 8 לגזר הדין). בנסיבות אלו, וחרף האמור בתסקירות השירות המבחן החובי בעניינו של המבוקש והפגיעה של העונש במשפטו של המבוקש, לא מצאתי טעם מספיק להתרבע בגזר דין של המבוקש.

18. נכון כל האמור לעיל, הבקשה נדחתת. המבוקש יתיצב לריצוי עונש המאסר בפועל שנגזר עליו ביום 10.5.2018 עד לשעה 10:00 בבי"ר ניצן, או במקום אחר על פי החלטת שירות בתי הסוהר, כשבישותו תעוזת זהות או דרכון. על המבוקש לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיון מוקדם, עם ענף אבחון ומין של שירות בתי הסוהר בטלפונים מספר: 08-9787336 או 08-9787377.

ניתנה היום, כ"ה בניסן התשע"ח (10.4.2018).

